

Istorijski razvoj rukometa u svijetu i kod nas¹

Rukomet je veoma popularna igra u svijetu. On se razvijao kroz tri sporta različito, samostalno u tri evropske zemlje i to: u Češkoj „*hazena*“, u Danskoj „*handbold*“ i u Njemačkoj „*torball*“. Sve tri igre bazirale su se na fudbalu samo što su se igrale rukama.

Godine 1892. Slovaci su počeli igrati *hazena*-u, a pravila je utvrdio jedan profesor sa fakulteta.

Holger Nielsen je uspostavio 1898. godine *handbold* u Danskoj kao alternativu za fudbal. Nielsen je prvi put primijenio pravila 1906. godine na takmičenju koje je organizovao van škole sa ciljem da se ta igra proširi.

Godine 1915. *torball* je kreirao profesor gimnastike Max Heiden. Prof. Cari Schelenz sa „Berlin Physical Education School“ je 1919. godine ukombinovao elemente *handbolda* i *torball*-a i još prilagodio fudbal i stvorio jednu novu sportsku igru koju je nazvao „*handball*“. Naziv je dao tako što je pokušao Danski naziv „*handbold*“ prilagoditi njemačkom jeziku. Schelenz je uveo u rukomet i nekoliko tehničkih elemenata iz košarke koja je već bila popularna u Njemačkoj i drugim evropskim zemljama.

IAHF – The International Amateur Handbal Federation osnovana je 1928. godine, a rukomet kao sport demonstriran je na Olimpijskim igrama 1932. godine i ponovo 1936. godine u Minhenu.

Nova, drugačija verzija rukometa koji se igrao u dvorani i sa sedam igrača nastala je u skandinavskim zemljama. Bazirala se na danskom *handbold*-u, a igrala se na znatno manjim dimenzijama igrališta.

Prvo svjetsko takmičenje bilo je 1938. godine, ali je prekinuto zbog početka II svjetskog rata. Poslije II svjetskog rata formacija sa sedam igrača prevladala je formaciju sa 11 igrača u Evropi, a i u drugim zemljama. Svjetsko prvenstvo, koje je bilo prekinuto zbog II svjetskog rata, nastavljeno je 1954. godine.

Dvoranski i veliki rukomet igrali su se uporedo sve do 1958. godine od kada se više ne igra veliki rukomet.

¹ Jankovic B., (2010): *Rukomet u skoli, modeli planiranja*. Banjaluka: Centar za sport, str. 15

Rukomet je uvršten u Olimpijski kalendar 1972. godine na Igrama u Minhenu, a pobjednik prvog Olimpijskog turnira bila je reprezentacija tadašnje Jugoslavije.

Ženski rukomet uvršten je u olimpijski program na sljedećim igrama 1976. godine. Najveći uticaj na pojavu rukometa na područje bivše Jugoslavije došao je preko Hrvatske. Zvonko Suligoj je 1929. godine u Varaždinu uveo rukomet u školu, dok je prvo takmičenje u igri sličnoj današnjem rukometu organizovao Vladimir Janković u Zagrebu.

Slika 1. Peهار Kupa šampiona Evrope u Banjoj Luci

Malo je gradova u Evropi koji se prepoznaju po nekoj grani sporta. Banja Luka je imala srećnu okolnost da su profesori i nastavnici vrlo brzo prihvatili širenje rukometa, koji je dolazio iz Evrope preko Hrvatske. Prvi počeci vezani su za nastavnike Antu Friganovića i Hamdiju Kadunića, koji su organizovali brojna međuškolska takmičenja. Upravo ta takmičenja uticala na brzo širenje rukometa. Specifičnost banjolučke škole rukometa, poznata je veoma dobro i danas. Može se objasniti time što su prvi učitelji i treneri bili obrazovani nastavnici i treneri: Kadunić,

Friganović, Janković, Janjić, Golić, Arslanagić, Karalić, Pavlišin, Perović, Petković, Unčanin, Prohaska, Atlagić i dr.

Najznačajniji doprinos razvoju i unapređenju tehnike i igre dala je prva generacija RK Borca, koja je od 1957. godine postala član Prve savezne lige Jugoslavije i u kojoj je igrao sve do izbivanja rata na prostoru bivše Jugoslavije. Najveći trofeji kluba u vezi su sa 1976. godinom (osvajanje Kupa evropskih šampiona) i 1991. godinom (osvajanje Kupa Međunarodne rukometne federacije). Dres RK Borca nosila su i šestorica osvajača olimpijskih medalja.